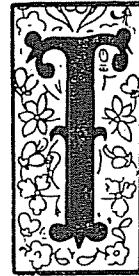
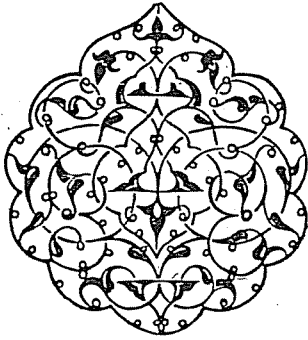

Düşünen Gençlik

CAHİT

ZARİFOĞLU

BUHRAN

ÜRKIYE'NİN her türlü müesseseleriyle birlikte bir buhranlar zinciri geçirdiği yaygın bir kanaat hâline gelmiş bulunuyor. Bir devlet olarak geri kalmış olmamızın, ilerleme yarışına batı devletleri ölçüsünde katılmayışımızın sebeplerini gelişigüzel ve kaba bir şekilde bu buhranın

içinde görenler ve bu buhranın sebeplerini derinlemesine araştıranlardan bazıları, Türkiyenin bir «fikir buhranı» geçirmekte olduğunu söylüyorlar.

Bütün bir milletin buhran geçirmekte olduğu söylendiğine göre, milletçe mevcut bir «ide»nin buhranının olmaması gerekir. Ancak memleket sathına yayılmış, çoğunluğun benimsediği ve inandığı bir idenin buhranı da, belli bir zümre, genellikle de idareci zümre buna aykırı geliyorsa, idarece zümrenin boğmak isteği ideye karşı yaptığı baskı ölçüsünde çoğunluğun benimsediği, ama tatbik edemediği, ona göre yaşyamadığı idenin buhranı olabilir. Bu da ide buhranı değil, fakat mevcut olan idenin yaşanılmama, yahut bir hayat ve idare tarzı olamama buhranı anlamına gelir. (Bu şık birazdan arzedeceğimiz şikkın bir adım ileri atmış şekli olurdu). Böyle bir buh-

ranın ise çok belli sebepleri, hedefleri, ve elemanları vardır. İnanılan fikrin tam belirmesi, hedefinin tam açıklık kazanması ve elemanların, yani inanan kütle ile karşı gelen zümrenin uyuşma imkanlarının tam ortadan kalkması hâlinde buhran bir mecburiyet olarak patlak verdiği zaman da paniğin, belki sınırları ve hedefleri aşarak, fakat hangi şartlar sağlanınca durulacağı bellidir.

FİKİRSİZLİK BUHRANI

Türkiye için söylenen «fikir buhranı» yukarda söylediklerimize uymuyor. Bu yüzden de «fikir buhranı» klişesi içindeki saklı mana «fikirsizlik buhranı» açıklığını kazanıyor. Demek isteniyor ki Türkiye, hangi ideye bağlanacağını seçmemek, tesbit edememek huzursuzluğu içindedir. İninden çıkarılmış ve boş ovada her yönden boynuna kementler geçirilmiş, inini ve kendini düşünebilme, kendine dönüp yeniden ileri gitme imkanlarından alıkoyulmuş, zâhirî ve değişken ilerilere ve gerilere, sağa ve sola çekilen uysal bir tavşan olmuştur.

DELER ve buhranla direk temasa gelmeden, onların varlığı veya var olma mecburiyetinden bîhaber, ama yine de bir sağ duyu kümesi, bir gizli makine olarak işleyen ve çoğunluğu teşkil eden kaba deymi ile halk, buhrandan bîhaber fakat buhranın ham maddesi olarak, tarihî, sosyal ve biyolojik bir hareket içinde, kendine mahsus tempoyu hiç bir zorlamaya aldırmadan, değiştirmeyerek, gelişip gitmektedir. Tarihî sürecin içinde, ve mâzisinin yaptığı baskı altında, gelişmelerinden, bazan dar, bazan geniş politik yatırımların oyunlarından ve çatışmalarından habersiz

olduğu üst zümrelerden birine; bir-iki sloganından ötürü bağlanmakta, gizli ve ağdalı potansiyelini bu zümrenin arkasına destek yapmakta, fakat aktif olmayı gerektiren herhangi önemli bir durumun şartları, bu potansiyeli, bu muğlak ve yurt büyüklüğündeki iş gücünü «işyapar» hale getirememektedir. Büyük bir duygulanmaya, hasâsiyete ve şovalyeliklere müsâit olan bu iç unsur, aldatılmalara, bozulmalara, zararlı tesirlere sofralarını, mahremiyetini ve kolay yaralanır yerlerini, ve hatta destan kahramanı Siegfrit gibi ejderin kanı değmemiş olan yaralanabilir tek yerini açmış olarak, bazan bir sağ duyu kesafeti, bazan bir türlü ortadan kaldıramadıkları mâzînin büyüklüğünden gelen yedi canlılık, bazan da mücerret olarak beklenen büyük hareketten ışıklar sezerek ayakta durmakta, fakat — mutlaka yüzlerce devirici yara almış olarak — ayakta durmaktadır.

TEKSİF

Üzerinde işlenecek, bir şekil verilince de büyük hareketin merkezi durumuna gelecek tek kaynak olan halktaki bu unsurun, vakit öldürümünden ve belki de çoğunluğun dikkatini başka bir yönde bulundurmaya gerek menfaatları ve gerekse düşmanlıkları, gerekse de cahillikleri yüzünden arzu eden zümrelerin ortaya çıkardıkları herhangi bir hissî meseleye birdenbire ve çok koyu bir şekilde teksif olabilmesi, üzerinde durulacak husûsiyetlerden bazılarıdır.

Bu tip teksiflerin sonucu da, ortaya çıkarılan ve çoğu zaman bir istismardan yahut ileriye bakamamaktan dolayı zaman içinde çok önemi varmış gibi görü-

nen, hissî meselenin hazırlanmış hedefi ne olursa olsun, hiç bir zaman halkta aktif bir hareket doğurmamakta, teksif, her seferinde arkada bir çok maddî masraf, bir sürü boş laf, gevezelik, bir sürü insan enerjisi israfı bırakarak sönüp gitmektedir.

Büyük bir mâzînin ve medeniyetin sönmüş ateşi olan halkımız, ancak külün altında kalmış bir kaç parça korun sıcaklığını duymaktadır. Bunun da ne derecesi, ne de olup olmadığı bellidir.

Türk milletinin kalkınmasını isterken ve ona bir hareket vermeyi düşünürken, hele «milletçe kalkınma» derken, karşılaşılan kütle sağcı iyiniyetlilerin dayandıkları bu tip özellikleri taşımaktadır.

İDE

Halk bir ide'den mahrumdur.

Onun ne fikri vardır, ne de durup dururken kendiliğinden herhangi bir fikre bağlanacak, inanacak ve onu bir anda doğrulup herşeye hakim kılacak bir kâbiliyeti...

Halk ide'den mahrumdur ama etrafta bir takım ideler yok değildir. (Her türlü yabancı uyruklu ve yerlisi, kısmen yerlisi, bunların Türk toplumunun bünyesine uyanlar, uymayanlar, onların halka sunulmaları v.s. geniş bir inceleme konusu) Fakat bu güne kadar onun ihtiyacı olan, onun anlayacağı dille ona indirilmemiştir.

DEMOKRASİ TECRÜBESİ

DEMOKRASİ idesi ve batılılaşma hareketi halka indirilmiştir. Gerçeğe daha yakın bir söyleyişle, üzerlerinde insafsız tıbbî denemeler yapılan harp esirlerine revâ görüldüğü gibi, halka indirilmemiş, fakat halka sokulmuştur. Bir batılı

gibi, batı anlayışı tahtındaki demokrasiyle yaşayabilen zümre, halkın da o şekilde yaşamasını emretmekte bir mahzur görmemiştir. Ve girişilen denemenin başarıya ulaşip ulaşmadığı düşünülmeden, hastaya eline her fırsat geçen ihtirası ve muhayyilesi ölçüsünde başka hastalıklar isnat etmiş ve şırıngaya saldırmış. Ve halk zamanla şırıngaların muhtevalarına değil, fakat kendisine iğne yapılmasına muafiyet kazanmıştır. Muhtevaların karışık tesirleri ise tembellik, vurgunculuk, işsizlik, ahlâk bozukluğu... halinde genel manzara olarak devam edip gitmektedir. Ve buna hâlâ devam edilmektedir.

Demokrasi idesi ve batılılaşma halkın yaşayışının içine kadar sokulmuş, halk onunla her türlü alışverişi yaparak pratik

ihtiyaçlarını, pratik zekasını kullanarak gidermiş, fakat esasta ona yabancı kalmıştır.

Bir ülkenin kanunları o ülke halkının yaşayışını yüzlerce noktadan keser. Kanunlarla halkın iç-yaşayışının, inançlarının, geleneklerinin uyuşması ölçüsünde istikrar vardır. Türk halkı ise evinde başka türlü yaşamakta, meselâ mahkemelik bir işi olunca da âdetâ Avrupa'ya gidip mahkeme olup gelmektedir.

Demokrasi Türk halkının yabancı olduğu bir şey değildir.

Medeniyetinin geçmişinde demokrasinin dünya tarihinde bir kere daha eşi görülmiyecek olan altın örnekleri vardır. Ona yeni sunulan demokrasi ise, asırların biriktirdiği ve katılaştırdığı karaktere göre tutanaksızdır. Batı demokrasisi Türk toplumu için

eksiktir. Halk belli bir fikri; içinde yoğurmamış olduğu, «İde»siz olduğu için de, istediğini yapabildiğine de; ne hayır diyebilmiştir, ne evet.

KOMÜNİZM

FAKİRLİĞİN ortadan kalkmasından son derece ürken ve korkan yerli komünistler ise, özet olarak, fakirliği ve cahilliği, kaba kuvveti istismar, beşerî hırsları tahrik, şiddet, beyinleri ve mânevî değerleri kısırlaştırma gibi en kolay yolu seçmişler, fazla zora ve haysiyetliye müsâit olmayan fikir ve ruh sefaletleri içinde komünist ideyi benimsemişlerdir.

Türk toplumunun yukarıda çizdiğimiz husûsiyetleri, onlara bazı yerlerde at oynatma imkanları verebilmektedir.

Naat-ı Şerif

*Hudânın en büyük ihsanı sensin Yâ Resûl-Allah
Benim her derdimin dermanı sensin Yâ Resûl-Allah*

*Cihan medhûş-i hayrettir zuhûr-u mucizâtından
Tarikat ehlinin bürhânı sensin Yâ Resûl-Allah*

*Nola arş olsa ferg şüdde-i bâb-ı inâyâtın
Saadet mülkünün sultanı sensin Yâ Resûl-Allah*

*Seninle anlaşıldı şive-i ahkâmı aynıyet
Berât-ı vahdetin unvanı sensin Yâ Resûl-Allah*

*Cebîn-i ademiyet nakş olundu nûr-u hüsnünle
O vechin sûret-i rahmanı sensin Yâ Resûl-Allah*

*Alîl-i derd-i aşk-ı şevkin olsun dâima hikmet
Benim her derdimin dermanı sensin Yâ Resûl-Allah*

*Kemâlin hak cemâlin ayn-i haktır kim bu mânâyı
Bize gösterdi sîrr-ı men re'ni Yâ Resûl-Allah.*

Hersekli Ârif Hikmet Bey